

Bireysel yönetim hastalığımız!

MEHMET GÜN

16.06.2026 - 08:00
YAYINLANMA

15.06.2026 - 17:26
GÜNCELLEME

Resmi veya özel, küçük ya da büyük fark etmez, tüm kurumlarımız ortak bir dertten muzdarip! İrili ufaklı 4 milyon civarında işletmemiz, şirketlerimiz, meslek odalarımız ve siyasi partilerimiz, farklı görüştekileri dışlayan, kurumlarımızı kişilere teslim eden "başkancı bireysel yönetim" sorunu yaşıyor. Bu yönetim hastalığından, devletimiz ve yerel yönetimler de payını alıyor.

Entelektüel sermayemizi oluşturan iyi eğitilmiş ve donanımlı insanlarımız, yasalarla üye olmaya ve aidat ödemeye zorlandıkları kurumlarda söz sahibi değiller. Siyasi partiler bile, bu kesimlerin yönetimde fikir ve söz sahibi olmasını önleyen duvarlar gibi! İstisnalar hariç gönüllü sivil toplum kuruluşlarında da üyelerin yönetime katılımı kısıtlı. Birilerinin tek başına, keyfine göre, kimseye hesap vermeden yönetmesini sağlamak için kurumlarımızın içini boşaltıyor, böylece bir yandan zorunlu kıldığımız toplumsal örgütlenmeyi diğer yandan anlamsızlaştırıyoruz! Kurumlarımızı dikensiz gül bahçesine çevirmeye çalışırken, liyakatli insan kaynaklarımızın ve farklı fikirlerin yönetime katılmasını önleyerek, kurumlarımızı kurutuyor, çeşitliliğin zenginliğini ve örgütlenmenin faydalarını boşa çıkarıyor, birlik olmaktan doğan gücü heder ediyoruz.

İşletmelerde, çalışanların söz hakkı hiç yok! Genelde, çalışanlara adeta ücretli mahkumlar gibi muamele ediyoruz. Çok düşük de olsa sendikalaşma olan yerlerde bile çalışanların yönetime katılma ve kararlara etki etme imkânı yok denecek kadar az. Oysa çağdaş yönetim anlayışı, tedarikçiler ve tüketiciler de dahil işletmeyle ilgili her kesimin yönetime katılıp katkı vermesini, kritik bir başarı faktörü olarak görüyor. Ancak işletmeleri babalarının çiftliği gibi gören genel anlayışının temel nedeni olduğu işbirliği ve dayanışma eksikliği, kriz zamanlarında çöküşe, iflasa ve konkordatoya neden oluyor. Büyük düşünüp, güçleri birleştirip, çeşitliliğin zenginliğini yakalayıp büyük kazanmak varken,

“küçük olsun benim olsun” anlayışı, çoğu zaman eldekileri de kaybetmemize neden oluyor.

Ülkeyi yönetecek siyasi partilerde durum çok daha vahim. Kat be kat daha fazla kaynak ve imkana sahip olan siyasi parti merkez yönetimlerinin oligarşik aşırı yetkileri, durumu daha da kötüleştiriyor. Kimlerin milletvekili, belediye ve büyükşehir belediye başkanı adayı olacağına tek başına karar veren genel başkan ve merkezi yönetimler, üyelerin iradesini gözardı edebiliyorlar. Bu durumda maddi menfaat elde edilebilen her mevkiin bir bedeli oluyor. Osmanlı'nın çöküşündekine benzer bir durum çoktan beri sürüyor. Yolsuzluk yaygın iken yolsuzlukla mücadele sisteminin yok denecek kadar zayıf olması, siyasi partileri her seviyede çıkar elde edilebilen, çıkarları paylaşan örgütlere dönüştürüyor. Bu da siyasete adım atacacak dürüst insanları bile ilk adımda yolsuzluğun içine çekiyor.

Özel mülkiyete konu işletmeler hariç, bütün örgütlenmelerde yönetimi üyelerin seçmesi ve etkin hesap sorabilmesi gerekir. Özellikle meslek kuruluşları ile siyasi partilerde üyeler ile yönetici kesimin arasına delegelik gibi artık çağdışı kalmış temsil araçları koymak doğru değildir. Üyelerin seçimden seçime oy kullanması, yönetimin denetimini ve hesapverirliğini sağlamak için yeterli değil. Hesapverirlik, yönetimi güçlendirir, kritik konularda karar alırken çekingenliğe düşmesini ise önler. Salt bu iki temel sebep bile yöneticileri yakından takip edecek, hem denetleyecek hem yetkilendirecek hem de güçlendirecek meclisler veya yürütme kurulu benzeri yapılar kurulmasını, yönetimin takdir hakkını ise rutin yönetim işleriyle sınırlandırmayı gerektirir.

Özel ya da resmi tüm kurumlarımızda demokratik yönetimi geliştirmeli, çeşitliliği, kapsayıcılığı güçlendirerek çağa ayak uydurmalıyız. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile siyasi partilerde ise en başta çağdışı delegelik sistemini bir an önce kaldırmalıyız. Yönetimde dinamizm ve daha etkili liderlerin ortaya çıkması

için, farklı fikir ve menfaat gruplarının bir araya gelerek ortak çalışmasına sağlayan nispi seçim sistemi kullanılmalı, blok liste yasaklanmalı. Bu kuruluşların genel başkan ve merkez yetkileri ve imkanları ile kurum kaynaklarını kontrol etme yetkileri, sadece stratejik hususlarda ve toplam kapasitenin yüzde 10'unu geçmeyecek şekilde sınırlandırılmalı, bu da sadece genel başkan kararına değil meclis veya genel kurul kararına bağlı olmalı.